

Aktian pääekonomisti Lasse Corin:

Ruotsin vahvempi talous tekee ruotsalaisista vauraampia

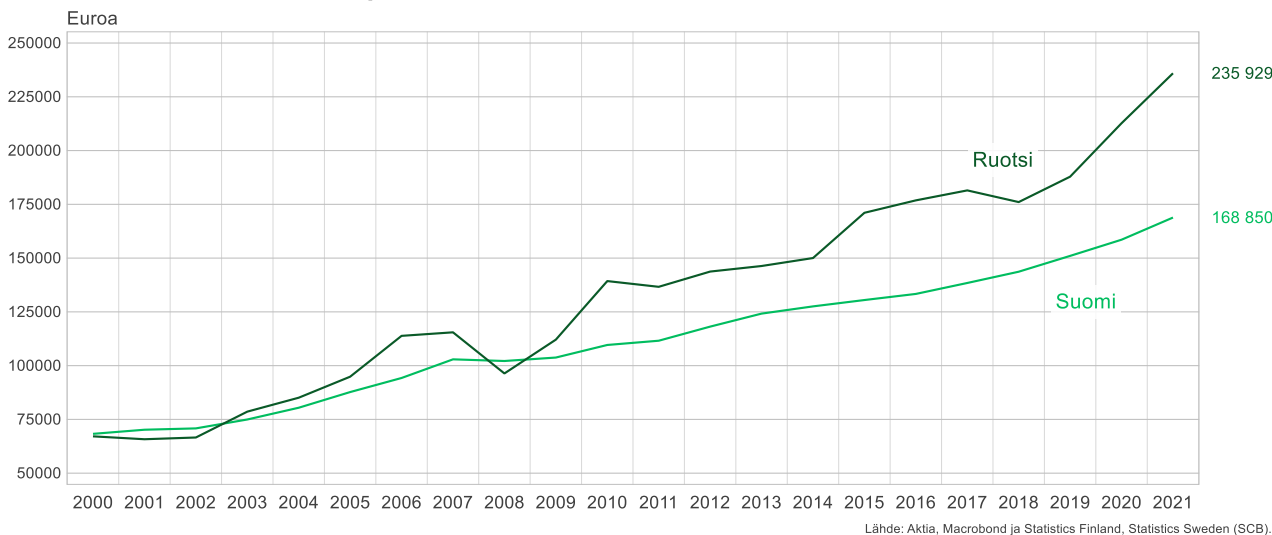
Yksi asia on kiistaton: ruotsalaiset kotitaloudet ovat keskimäärin taloudellisesti varakkaampia kuin suomalaiset. Mutta miksi näin on? Suomalaisen ja ruotsalaisten kotitalouksien varallisuuksien eroista kirjoitetaan säännöllisesti. Yleistäen, ruotsalaisilla kotitalouksilla on keskimäärin enemmän kaikkea. Varallisuuden rakenteessa on kuitenkin muutamia eroja. Suomalaisilla on enemmän talletuksia ja ruotsalaisilla on enemmän rahastosijoituksia. Tämä ero ei kuitenkaan selitä ruotsalaisten kotitalouksien suurempaa varallisuutta.

Suurin syy ruotsalaisten kotitalouksien suurempaa varallisuuteen on talouden parempi kilpailukyky. Ruotsin talous kasvanut nopeammin ja vaihtotase on selvästi positiivinen. Suomessa kesti kymmenen vuotta kireää umpeen finanssikriisin aiheuttamat menetykset bruttokansantuotteeseen. Sen lisäksi vaihtotaseemme on ollut alijäämäinen vuosikautia. Samalla Ruotsin työllisyysaste on ollut korkeampi, mikä on tarkoittanut suurempaa palkkasummaa koko kansantaloudessa ja parempia edellytyksiä kasvattaa varallisuutta.

Ruotsalainen on keskimäärin 70 000 euroa suomalaista vauraampi

Ruotsalaisen keskimääräinen bruttovarallisuus¹ oli viime vuonna 236 000 euroa ja suomalaisen 169 000 euroa. Varallisuudesta ei ole vähennetty velkaa. Veloilla vähennettynä oli ruotsalaisten keskimääräinen varallisuus 187 000 euroa ja suomalaisten 131 000 euroa. Varallisuuseron selitetään usein johtuvan ruotsalaisten aktiivisemmasta otteesta sijoittamiseen.

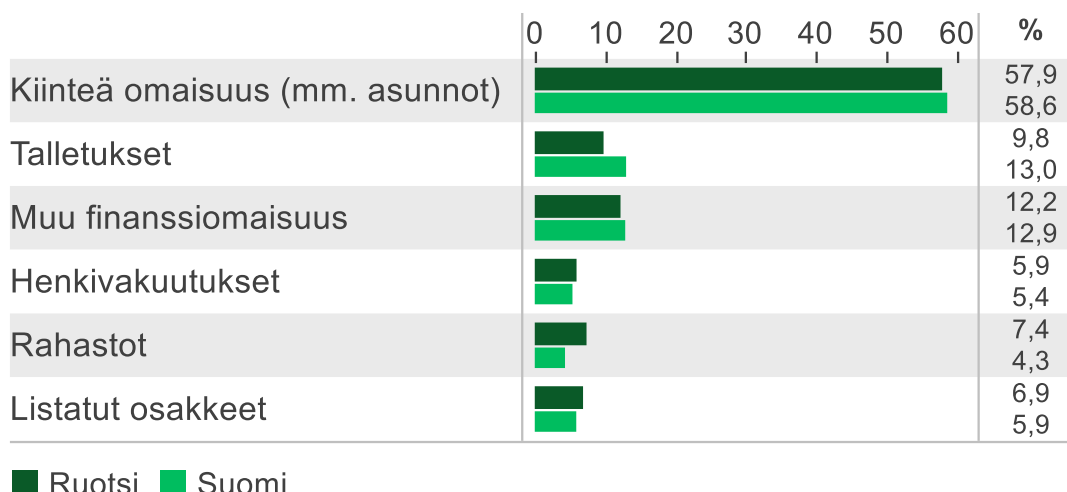
Keskimääräinen omaisuus per kansalainen



¹ VARALLISUUDESTA ON VÄHENNETTY ELÄKESÄÄSTÖT. SUOMESSA ELÄKESÄÄSTÖT OVAT KIRJATTU JULKISEN SEKTORIN TASEESEEN JA RUOTSISSA KOTITALOUSSEKTORIN TASEESEEN. KÄYTÄNTÖ HEIKENTÄÄ TILASTOJEN VERTAILUKELPOISUUTTA.

Ruotsalaiset ovat kyllä jonkin verran aktiivisempia sijoittajia: Euroclearin tilastojen mukaan vuoden 2021 lopussa 26 % ruotsalaisista omisti pörssilistattuja osakkeita, suomalaisista 18 %. Sijoitusaktiivisuus ei kuitenkaan yksin riitä selittämään noin suurta varallisuuseroa. Pitkä sodaton ajanjakso ei myöskään ole oikein osuva syy varallisuuserolle: 2000-luvun alkupuolella aina finanssikriisiin asti ero oli pieni ja suomalaiset olivat tilastojen valossa jopa ruotsalaisia vauraampia esimerkiksi 2000-luvun alussa ja vuonna 2008.

Ruotsalaisten ja suomalaisten kotitalouksien omaisuuden jakautuminen (2021)

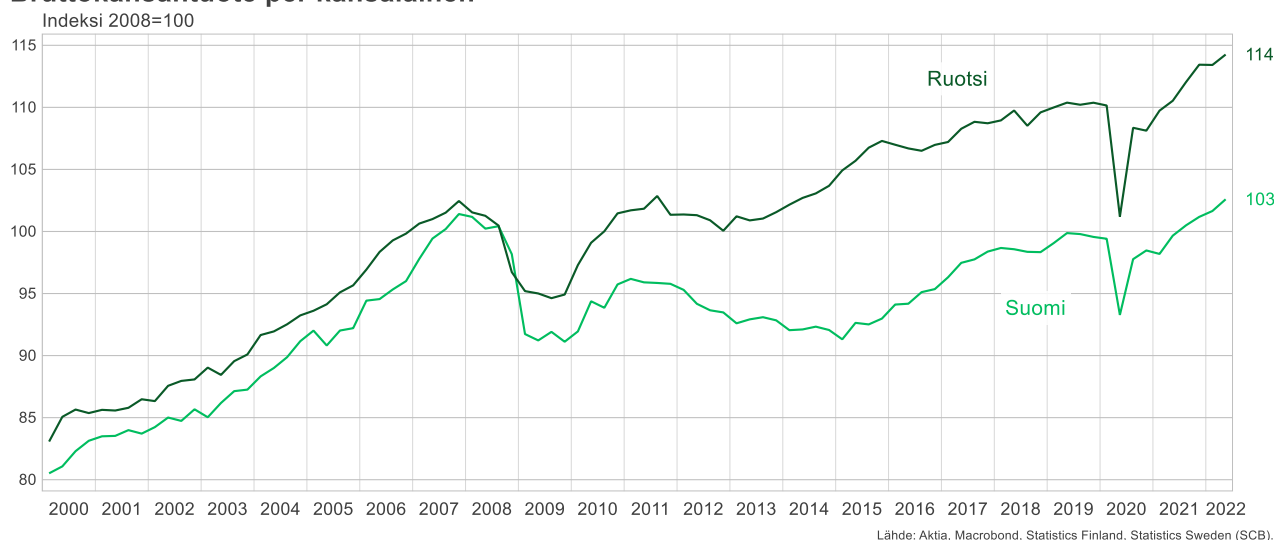


Lähde: Aktia, Macrobond, Statistics Sweden, Tilastokeskus.
Ruotsin tilastossa asumisoikeusasuntovarallisuus on siirretty osakeomistuksista osaksi kiinteää omaisuutta.

Taloukasvu ja kilpailukyky varallisuuseroja taustalla

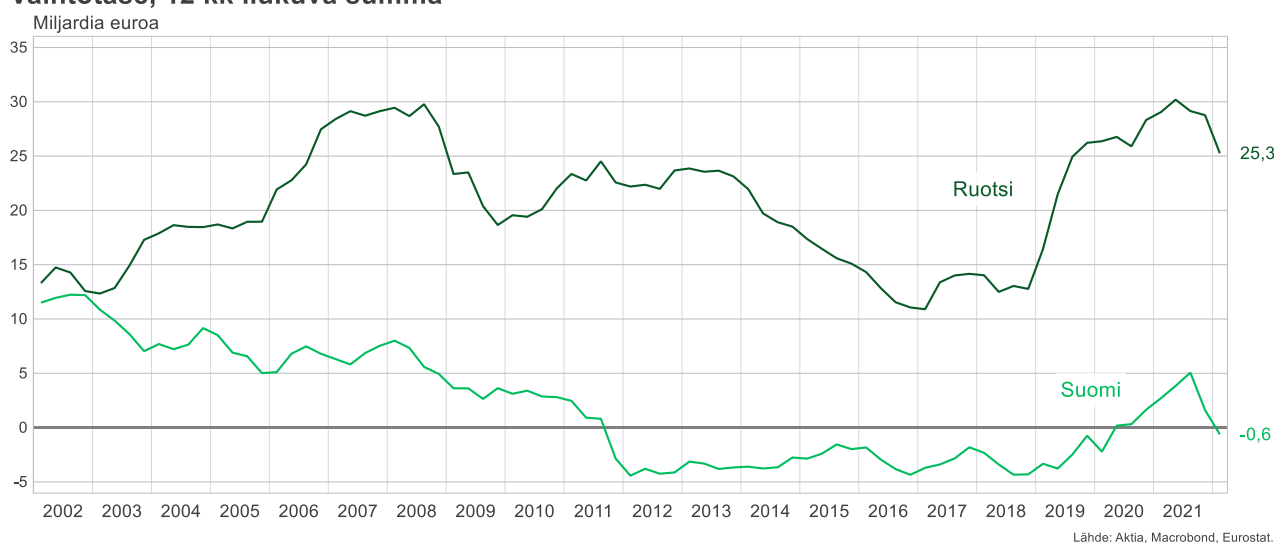
Suomen ja Ruotsin bruttokansantuote per kansalainen kasvoi hyvin samankaltaisesti aina vuoden 2008 finanssikriisiin asti. Vuodesta 2009 eteenpäin Ruotsi on kasvanut tasaisesti Suomea nopeammin. Taloutemme ei koskaan palautunut vuotta 2008 edeltäneelle kasvu-uralle. Vahva taloukasvu on tarjonnut parempia työllistämismahdollisuuksia, ja Ruotsissa työllisyysaste on ollut pitkään korkeampi kuin Suomessa. Myös kotitalouksien varallisuuseron kasvu kiihtyi juuri finanssikriisin jälkeen.

Bruttokansantuote per kansalainen



Ero talouskasvussa selittyy kilpailukykyerolla, ja tässä tapauksessa eroa kuvaa vaihtotase. Vaihtotaseen ehdottomasti suurimmat erät ovat vienti ja tuonti. Maa vaurastuu, kun vienti on suurempi kuin tuonti, ja köyhtyy, kun tuonti on suurempi kuin vienti. Suomen ja Ruotsin vaihtotaseiden välinen ero on häkellyttävä. Suomen vaihtotase oli -0,6 miljardia euroa alijäämäinen vuoden 2022 alussa ja tätä ennen 9 vuotta peräkkäin alijäämäinen. Ruotsin vaihtotase on ollut pitkään ylijäämäinen. Viimeisin luku oli 25,3 miljardia euroa. Käytännössä ruotsalainen vientisektori on kilpailukykyisempi, mikä kasvattaa varallisuutta. Vientiyritykset pystyvät näin maksamaan korkeampia palkkoja ja osinkoja, jotka taas kasvattavat kotitalouksien varallisuutta.

Vaihtotase, 12 kk liukuva summa



Velkaantuneisuus auttaa ruotsalaisia

Ruotsalaiset ovat velkaisempia kuin suomalaiset. Suomessa kotitalouksien velkaantuneisuusaste, eli velan suhde käytettävissä oleviin tuloihin, oli 134 % ja Ruotsissa 177 % vuonna 2021. Velan voidaan ajatella kasvattavan varallisuutta kahta kautta. Ensinnäkin, velalla ostetaan yleensä asunto, mikä nostaa asuntojen hintoja ja kasvattaa täten kaikkien asunnonomistajien varallisuutta. Toiseksi, asunnon myyjä saa myynnistä käteistä, jota voi sijoittaa esimerkiksi osakkeisiin. Käytännön syistä käytämme tässä raportissa ainoastaan kotitalouksien bruttovarallisuuslukuja, eli emme vähennä omaisuudesta velan määrää.

Kiinteän omaisuudessa (mm. asunnot) osalta on huomionarvoista, että molemmissa maissa tämä muodostaa yhtä suuren osan kotitalouksien varallisuudesta, eli noin 60 %. Näin ollen Ruotsissa nopeasti nousseet asuntojen hinnat eivät selitä kotitalouksien varallisuuseroa.

Molempien maiden kotitaloudet suosivat talletuksia

Suomalaisia kotitalouksia kritisoidaan säännöllisesti siitä, että suosimme liikaa talletuksia. Huolena on, että menetämme tuottoja, kun liian suuri osa varoistamme makaa matalatuottoisilla tileillä. Suomalaisten varallisuudesta 13 % on talletuksissa, Ruotsissa 10 %. Vaikka ero maiden välillä on selvä, ei suomalaisia voi syyttää liian innokkaasta tilisäästämisestä länsinaapurimme verrattuna. Sitä paitsi Ruotsissa kotitalouksien talletuskanta on kasvanut vuodesta 2010 yli 150 %. Meillä vastaava luku on 55 %.

Kotitalouksien suorissa osakesäästöissä pieni ero

Ruotsalaiset säästävät vähän enemmän pörssiosakkeisiin kuin suomalaiset. Suomalaisen kotitalouden varallisuudesta keskimäärin 6 % on pörssilistatuissa osakkeissa, Ruotsissa 7 %. Ruotsalainen kotitalouden keskimääräinen varallisuus oli vuonna 2021 40 % suomalaista suurempi. Osakkeiden osuus koko omaisuudesta on siis melko pieni, joten osakesijoitusten eroavaisuuksilla ei pystytä selittämään ruotsalaisten suurempaa varallisuutta.

Ruotsalaiset ovat aktiivisempia rahastosäästäjiä

Selvä ero sijoittamisessa tulee rahastosijoittamisen kautta. Länsinaapurissamme keskivertokotitalouden omaisuudesta 7 % on rahastosijoituksissa, Suomessa 4 %. Suhteellisesti ero on selvä, mutta kuten osakkeissakin, rahastosijoitusten osuus kokonaisomaisuudesta on sen verran pieni, ettei se yksin riitä selittämään varallisuuseroja. Lisäksi rahastosijoituksissa on mukana merkittävä määrä korkosijoituksia, joista osa on matalariskisiä ja matalatuottoisia, eivätkä ne näin ollen kasvata varallisuutta samalla tavalla kuin osakesijoitukset ovat historiallisesti tehneet.

Inflaatio ja asuntomarkkina määrittävät varallisuuden kehityksen lähivuosina

Suomalaisten ja ruotsalaisten ostovoima heikkenee tänä vuonna nopean inflaation seurauksena. Käytännössä tämä tulee tarkoittamaan sitä, että kuluttajilla on aiempaa huonommat mahdollisuudet säästää. Tästä syystä myöskään varallisuus ei kasva aiempaan tahtiin, kun rahaa joudutaan käyttämään enemmän arkihankintoihin.

Tällä hetkellä on täysin mahdollista, että ruotsalaisten ja suomalaisten kotitalouksien varallisuusero pienenee lähitulevaisuudessa. Tähän suurimpana syynä ovat asuntomarkkinoiden haasteet. Molemmissa maissa kiinteän omaisuuden (muun muassa asunnot) osuus koko brutto-omaisuudesta on noin 60 %. Ruotsissa asuntojen hinnat laskevat jo selvästi. Suomessa ei vastaavaa ole vielä nähty, mutta odotuksissa on rauhallisempi jakso asuntomarkkinoilla, eikä asuntojen hintojen laskukaan ole poissuljettu. Ruotsissa asuntojen hinnat ovat kuitenkin nousseet selvästi Suomea enemmän viimeiset kymmenen vuotta ja odotuksissa on, että siellä hinnat laskevat enemmän.

Tämä hetkellinen markkinakehitys ei kuitenkaan poista maidemme kansalaisten välistä varallisuuseroa. Eron juurisyyt ovat muutaman vuoden markkinahintaheilahteluja syvemmillä. Suomen talous kehittyi hyvin samansuuntaisesti Ruotsin kanssa ennen finanssikriisiä. Tämän kasvupolun palauttaminen vaati laajoja muutoksia Suomen talouteen. Varallisuuden nopeampi kasvattaminen edellyttää enemmän työssäkäyviä ihmisiä ja vielä mielellään korkeapalkkaisimpiin tehtäviin. Näin ollen tärkeintä on tehdä Suomesta kilpailukykyinen maa yritysten perustamiselle, uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi sekä osaavaan työvoiman kouluttamiselle.

Lisätietoja:

Aktian pääekonomisti Lasse Corin: puh. 040 80 80 635

Aktian viestintäpäällikkö Mia Smeds: puh 044 54 60 379

Aktia on suomalainen varainhoitaja, pankki ja henkivakuuttaja, joka on luonut vaurautta ja hyvinvointia sukupolvelta toiselle jo 200 vuoden ajan. Palvelemme asiakkaitamme digitaalisten kanavien kautta kaikkialla ja kasvokkain toimipisteissämme pääkaupunkiseudulla sekä Turun, Tampereen, Vaasan ja Oulun seuduilla. Palkitun varainhoitomme rahastoja myydään myös kansainvälisesti. Työllistämme noin 900 henkilöä eri puolella Suomea. Aktian hallinnoitavat asiakasvarat (AuM) 30.6.2022 olivat 13,9 miljardia euroa ja taseen arvo 11,9 miljardia euroa. Aktian osake noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä (AKTIA).

[aktia.com](https://www.aktia.com)